

(373. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het is noodig maatregelen te nemen, waardoor inzonderheid op het gebied van den fondsenhandel een geleidelijke terugkeer van de tegenwoordige abnormale toestanden tot meer gewone mogelijk zou worden gemaakt.

Zoals bekend, zijn de beurzen hier te lande sinds eind Juli gesloten geweest, nadat de geld- en de effectenmarkt de dagen te voren geheel gedesorganiseerd waren gebleken. Daardoor is een algemeene ineerstorting voorkomen. Maar de tegenwoordige toestand kan niet blijvend zijn; over korter of langer tijd zullen de beurzen moeten worden heropend. Die overgang van den eenen toestand in den anderen zal echter, wanneer geen bijzondere maatregelen worden getroffen, onvermijdelijk ernstige moeilijkheden medebrengen.

Het is duidelijk dat hetgeen thans op het gebied van den effectenhandel heeft te geschieden, van algemeen belang is en dat dit niet kan worden overgelaten aan de beslissing eener meerderheid van eene particuliere vereeniging. Daarom wordt — vooral met het oog op de Amsterdamsche effectenbeurs — in de eerste plaats voorgesteld de beurzen van koophandel, voor zoover zij bestemd zijn voor den geld- en fondsenhandel, onder toezicht van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel te stellen, totdat door de Koningin is verklaard, dat de tegenwoordige buitengewone omstandigheden zich niet meer in den geld- en den fondsenhandel doen gevoelen. Dit toezicht zal medebrengen, dat door den Minister voorschriften kunnen worden gegeven omtrent de opening en de sluiting der bedoelde beurzen, alsmede omtrent de wijze, waarop aldaar zaken zullen worden gedaan en omtrent de notering (art. 2).

Met dit algemeene toezicht is echter nog geen voldoende regeling verkregen. Het spreekt vanzelf, dat de handel eerst geleidelijk in de oude banen is terug te leiden. Daarom is het noodig, eerst langzamerhand de beursnoteringen zich weer tot alle fondsen te doen uitstrekken.

Uit dien hoofde wordt in art. 3 van het ontwerp bepaald, dat zoolang het toezicht van de Regeering op de beurs duurt, in de prijscourant alleen de door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aangewezen fondsen zullen worden opgenomen. Trapsgewijze kan dan, naar bevind van omstandigheden, de geheele prijscourant weer in eere worden hersteld.

Een derde niet minder noodzakelijke maatregel betreft de geldleeningen op onderpand van effecten, die, toen de beurs nog open was, zijn begonnen te loopen.

De economische toestand brengt mede, dat de heropening van de beurs en het langzamerhand weer in de prijscourant opnemen van verschillende fondsen, een aantal koersverlagingen zullen doen zien. Het is echter zaak er voor te zorgen, dat die koersverlagingen althans van in onderpand gegeven fondsen zich niet verder uitstrekken dan door den economischen toestand wordt geboden en dat met name gedwongen verkoopen zooveel mogelijk worden vermeden en executies tegen spotprijzen streng worden tegengegaan.

Werd er geen regeling getroffen, dan zou gedurende korten tijd eene zeer diepe inziinking van koersen ontstaan, die aan sommigen, te weten de koopers van de dan abnormaal goedkoope fondsen, buitensporig voordeel zou brengen ten koste van een groot aantal personen uit handels- en nijverheidskringen, die daardoor zouden worden geruïneerd.

Dat te voorkomen is de plicht der Regeering. Daartoe wordt in artt. 4 en 5 de volgende regeling voorgesteld.

Als maatstaf bij de berekening van het onderpand voor geldleeningen op effecten wordt, met ter-zijde-stelling van alle daarmede niet overeenkomende bepalingen van reglementen en overeenkomsten, de koers aangenomen, door of vanwege den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel bepaald. Daarmede vervallen dus de verplichtingen, uit die reglementen en overeenkomsten voortvloeiende, voor het geval dat de notering van den dag eene lagere mocht zijn dan bedoelde koers. Echter zal ook in dat geval eene verplichting tot aanvulling van het surplus bestaan, doch binnen een termijn door den Minister bepaald. De bedoeling is tot die aanvulling trapsgewijze te geraken.

Executies van onderpanden zullen dus niet uitgesloten zijn, vooral niet omdat zij altijd mogelijk blijven bij niet-vernieuwing van leeningen die voor een bepaalden tijd werden gesloten. Echter waakt het ontwerp er voor, dat de geldnemer op prolongatie zijn onderpand niet beneden een redelijken prijs kan verliezen, ook al wil de geldgever de leening niet verlengen en al gaat hij, na het verstrijken van den termijn, tot executie van het onderpand over. Dezen waarborg vindt de geldnemer hierin, dat de pandhouder de fondsen alleen mag verkoopen, wanneer hij zich verbindt er een bod op te doen tot een door of vanwege den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel vast te stellen koers, indien geen hogere prijs ter beurze kan worden bedongen, zoomede de voorwaarden na te leven, door dien Minister eventueel te stellen. Dit laatste is vooral voor niet-genoteerde fondsen van veel belang.

Ingeval éénzelfde leening gedekt is door fondsen, die deels wél deels niet in de prijscourant zijn opgenomen, wordt afwijking van art. 1206 B. W. mogelijk. (Zie artikel 5, tweede lid.) Ten overvloede wordt opgemerkt, dat ook voor de niet in de prijscourant opgenomen fondsen krachtens het eerste lid van artikel 4 een koers wordt bepaald voor de berekening van de waarde als onderpand. Deze koers geldt ook voor de in onderpand blijvende fondsen, die niet in de prijscourant zijn opgenomen, ingeval gebruik gemaakt wordt van het bij het tweede lid van artikel 5 verleende recht.

Ten slotte verdient nog een vierde punt in deze bijzondere omstandigheden de aandacht.

Tegenover de moeilijkheden, die de toepassing van deze wet wellicht voor den geldgever kan doen ontstaan, is het billijk hem de gelegenheid te geven door beleening van het onderpand op zijne beurt zich contanten te verschaffen, ten einde aan zijne verplichtingen te voldoen. Waar de pandgever immers het pand aan de verantwoordelijkheid van den geldgever heeft toevertrouwd, kan tegen de voorgestelde uitbreiding der bevoegdheid van hem, wien hij op dit stuk reeds zijn vertrouwen schonk, geen bezwaar bestaan. Het behoeft geen betoog, dat de verantwoordelijkheid van den pandhouder tegenover den pandgever onverlet moet blijven voortbestaan.

Het spreekt wel vanzelf dat de Regeering bij de uitvoering van deze wet voortdurend voorlichting van deskundigen zal behoeven, en uit den aard der zaak geen belangrijke beslissingen zal nemen dan na het noodige overleg. Hierin wordt door art. 8 voorzien.

*De Minister van Landbouw,
Nijverheid en Handel,*

TREUB.

De Minister van Justitie,

B. ORT.

De Minister van Financiën,

BERTLING.